

Col·lecció: Azimut - 115

LA VALL DEL FLUVIÀ EN BTT

PEDALANT PER L'ANTIC COMTAT DE BESALÚ

JOAN BOSCH I FONT

Cossetània
EDICIONS

Primera edició: octubre del 2010

Edita: Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 - 43800 VALLS
Tel. 977 60 25 91
Fax 977 61 43 57
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

© Joan Bosch i Font
© Cossetània Edicions

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Formes Gràfiques Valls, SA

ISBN: 978-84-9791-750-6

Dipòsit legal: T-1.292-2010

*Als meus pares, en Miquel i la Teresa.
I de tot cor, a la meva companya Laura
i al nostre fill Jan, pel seu suport i amor
que compartim.*

Santuari de la Mare de Déu del Cos.

Introducció

La Garrotxa és una comarca amb una diversitat geogràfica molt marcada. Per poder ubicar geogràficament i amb claredat la vall del Fluvià he fet una divisió comarcal de tres zones:

- La zona volcànica i valls d'en Bas i Hostoles, al vessant oest i sud de la comarca; és la part més habitada de la Garrotxa.
- L'alta Garrotxa, terra aspra i de mala petja, al nord; és la zona més despoblada i muntanyosa, i abraça també part del Ripollès, el Vallespir i l'Alt Empordà.
- La baixa Garrotxa, a l'est, que anomenem vall del Fluvià; és la zona més desconeguda de la Garrotxa, amb l'excepció del poble medieval de Besalú.

Aquesta vall té unes connotacions singulars per la influència del riu Fluvià. El Fluvià neix a la serra de Collsacabra, a 920 m d'altitud, i desemboca als Aigüamolls de l'Empordà, a prop de Sant Pere Pescador. Recull les aigües de la Serralada Transversal, al sud, i de l'alta Garrotxa, al nord, i té un recorregut de 90 km. Comprèn les comarques de la Garrotxa, l'Alt Empordà i una petita part del Pla de l'Estany.

En el seu naixement tenim les valls d'en Bas i la zona volcànica, mentre que en el tram final trobem la plana de l'Alt Empordà. És en el seu curs mitjà on trobem la vall del Fluvià, clarament diferenciada de la resta de la comarca, tant per aspectes geogràfics i econòmics com humans. Aquesta vall integra els municipis de Sant Jaume de Llierca, Argelaguer, Sant Ferriol, Beuda, Maià de Montcal i Besalú. Llavors continua el seu curs passant per Esponellà i Crespià, al Pla de l'Estany, fins a arribar a la plana de l'Alt Empordà.

Els principals afluents del Fluvià en aquesta zona són el Llierca, el Borró, el Capellada, el Junyell i el Ser. La vegetació és abundosa a la llera del riu, com no podria ser d'una altra manera, i els boscos són bàsicament d'alzina, amb alguna pineda i roureda. La zona sud del riu, concentrada bàsicament al municipi de Sant Ferriol, està formada per boscos amb molta

El Pont Vell de Besalú.

vegetació, i resulta realment inaccessible fora dels camins; és a l'obaga i, per tant, molt humida, salvatge i amb poca presència de l'home. A la zona nord, en canvi, els camins són més amables, gràcies al solei i a les moltes masies i cases rurals habitades. Gaudirem també de llocs d'interès turístic i cultural com la vila comtal de Besalú, el poble medieval per excel·lència, i de nombroses esglésies d'estil romànic, així com de fabuloses masies i cases rurals de gran bellesa.

Les excursions en BTT per la vall del Fluvià són molt diverses i desconegudes en general. De fet, amb un mapa de la zona seria gairebé impossible seguir una ruta d'aquesta guia, sobretot a la zona de Sant Ferriol, de la qual no he vist cap mapa, actual o prehistòric, en què figurin els camins d'una manera correcta.

En aquesta guia trobareu excursions fàcils, rutes tècniques, trialeres, camins plens de vegetació i, gràcies al fàcil accés a l'alta Garrotxa més oriental, podrem fer itineraris amb forts desnivells. L'objectiu d'aquesta guia és donar a conèixer la zona tot utilitzant, sempre que el terreny ho permet, camins secundaris, corriols i pistes de desemboscar. D'aquesta manera, podrem fer excursions amb més tranquil·litat i, sobretot, més interessants.

Totes les rutes són circulars i tenen el seu punt de sortida i arribada a Besalú, situat al centre de la vall del Fluvià, que disposa de tots els serveis necessaris per convertir-se en el punt d'acollida.

Després de molts anys d'anar d'excursió per la Garrotxa, a peu o en bicicleta, he pogut constatar la singularitat de la vall del Fluvià, i per això la vull donar a conèixer.

Distribució geogràfica

Un cop situats a la vall del Fluvià i al poble de Besalú, farem una distribució geogràfica en quatre sectors ben diferenciats pel terreny i l'estil de pedalar:

La llera del riu Fluvià (itineraris 1 al 4)

Són itineraris força planers, amb l'excepció de l'itinerari núm. 4, i que fan servir camins propers al riu Fluvià en tots dos vessants. En aquests itineraris passarem pels pobles veïns de Besalú: Castellfollit de la Roca, Sant Jaume de Llierca, Argelaguer, Montagut, Tortellà, Maià de Montcal, Crespià, Esponellà i Serinyà. Per tant, podrem gaudir de la riquesa cultural i humana d'aquesta zona. Aquests itineraris poden presentar alguna dificultat en el cas que el riu Fluvià hagi crescut després de fortes pluges. Gaudirem del romànic de la zona en els municipis descrits, a Sant Miquel de la Roca i a Santa Magdalena.

Vessant sud del riu Fluvià (itineraris 5 al 10)

Són itineraris no massa llargs, però amb forts desnivells i que usen pistes forestals, de desemboscar, camins i alguna trialera. És la zona més desconeguda i salvatge de la guia i, possiblement, la més interessant per a qui busqui solitud a la muntanya. Pedalarem gairebé íntegrament pel municipi de Sant Ferriol i passarem pel bonic poble del Torn. Gaudirem d'un romànic majoritàriament en situació precària: Sant Ferriol, Sant Fruitós d'Ossinyà (aquest molt ben restaurat), Sant Silvestre del Mor (si no s'ha enrunat quan hi passeu), Sant Miquel de la Miana, Sant Andreu del Torn, el santuari del Collell, Sant Esteve de Briolf i la Mare de Déu de Loreto.

Vessant nord del riu Fluvià (itineraris 11 al 14)

Són itineraris molt divertits per bones pistes i per camins estrets de gran bellesa. Passarem per dos municipis: Beuda i Maià de Montcal. Aquests són recorreguts alegres, al peu de l'alta Garrotxa, amb els camins força nets i on trobarem moltes masies i cases rurals molt ben conservades i habitades. El romànic en aquesta zona està força ben conservat i és bonic de veure: el Sant Sepulcre (Sant Domingo de Palera), Santa Maria de Palera, Sant Pere de Lligordà, Sant Feliu de Beuda, el castell de Beuda i Santa Llúcia i Sant Vicenç de Maià.

L'alta Garrotxa (itineraris 15 al 18)

L'alta Garrotxa més oriental és al nord de Besalú. Hi ha tres muntanyes ben diferenciades, les valls de les quals baixen al Fluvià: el Mont, el puig de Malveí i la Calma. Pel seu ràpid accés, hem fet una ruta per cadascuna d'aquestes muntanyes.

Són itineraris amb desnivells importants, que superen els 1.000 metres acumulats, per bones pistes en general, encara

que he volgut incloure algun corriol molt interessant i un descens “només per a col·leccionistes de camins de cabres” des del cim del Mont (per compensar l’asfalt de la pujada). Aquí trobem el santuari de la Mare de Déu del Mont, on hi ha un restaurant i on és possible passar-hi la nit; podem veure el llit i la cambra de mossèn Cinto Verdaguer, de quan es va inspirar per escriure *Canigó*. Veurem també el típic romànic de l’alta Garrotxa a Sant Miquel de Coma de Roure, Sant Andreu de Guitarriu i el fabulós Pont del Llierca. He inclòs també una ruta de gran fons, a través de Lliurona, Can Nou de Bassegoda i Albanyà.

Classificació dels itineraris

Baixa dificultat

- Itinerari núm. 1: Pla de la Margenera i Ronda Fluvial de Besalú (5 km/45 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 11: Turó de Can Felip i Santa Maria de Palera (11 km/225 m desnivell acumulat).

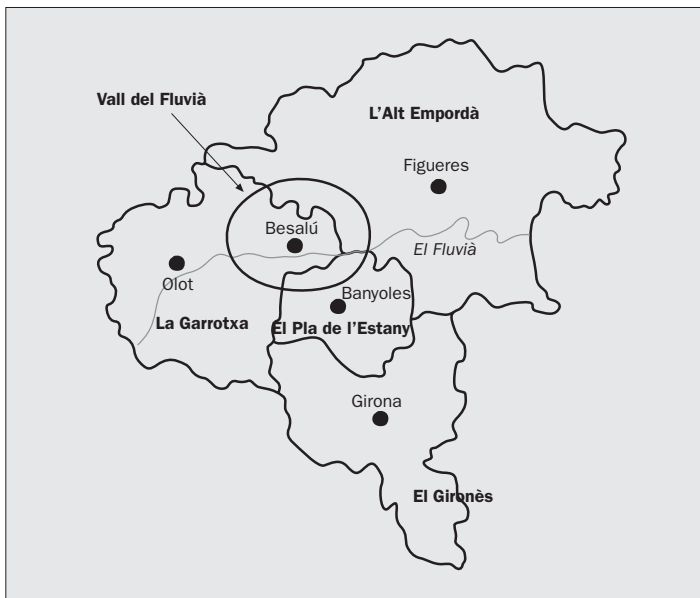
Dificultat mitjana

- Itinerari núm. 2: Pla de Martís i Sant Miquel de la Roca (30 km/400 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 3: Santa Magdalena i Reserva Natural del Fluvià (33 km/500 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 5: Coll de Bruc i puig Cornador (Sagrat Cor) (13 km/340 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 14: Beuda i Maià de Montcal (21 km/ 400 m desnivell acumulat).

Passallís del Fluvià a Besalú.

Dificultat mitjana/alta

- Itinerari núm. 6: Sant Fruitós d'Ossinyà i la font de Planelles (25 km/590 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 7: Sant Ferriol, Sant Silvestre del Mor i la Miana (30 km/950 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 8: El riu Ser, el Pi de Sant Josep i la riera de Junyell (21 km/500 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 12: Gircós, Sant Domingo i el Pi de Conques (22 km/550 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 13: Lligordà, el Montcal i el Lluer Negre (20 km/630 m desnivell acumulat)

Dificultat alta

- Itinerari núm. 4: El Borró, el Llierca, la muntanya del Cos i el Fluvià (50 km/1.150 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 9: El Torn, el Sallent i Pruan (41 km/ 1.200 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 10: El Torn i Santa Maria del Collell (40 km/ 1.050 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 15: Espinau i Coma de Roure (40 km/1.200 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 16: El Mont, Falgars i la Muntanya del Sucre (43 km/1.150 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 17: La Calma i Sadernes (61 km/1.150 m desnivell acumulat).
- Itinerari núm. 18: Lliurona, Albanyà i la serra de la Creu (80 km/1.800 m desnivell acumulat).

Besalú

Com arribar-hi

Besalú està situat a 151 m sobre el nivell del mar, a 33 km de Girona, a 23 km d'Olot i a 21 km de Figueres (per l'N-260). Des de Barcelona s'hi arriba per l'autopista AP-7, sortida 6 (Girona nord), i per la C-66 en direcció a Banyoles i Olot. Pel que fa al transport públic, hi ha la companyia d'autobusos TEISA (www.teisa-bus.com, 972 200 275).

A Besalú trobem una àmplia oferta gastronòmica, botigues, bars i també un taller de reparació de bicicletes (Motos Besalú) i un CAP per a qualsevol urgència mèdica.

Per a més informació:

- Oficina de Turisme de Besalú (turisme@besalu.cat/972 591 240)
- Ajuntament de Besalú (www.besalu.cat).
- Club BTT Besalú Desfrenats (desfrenats@desfrenats.com / www.desfrenats.com).
- www.petitdru.blogspot.com.

On dormir

- A Besalú:
 - Càmping Besalú, tel. 972 591 801.
 - Residència Marià, tel. 972 590 106.
 - Hotel Els Jardins de la Martana, tel. 972 590 009.
 - Can Fruitós, tel. 626 101 535.
 - Saltarel·lo, tel. 609 763 755.
 - Cal Fuster, tel. 600 446 276
 - Hotel Fonda Siqués, tel. 972 590 110.
 - Hotel Tallaferró, tel. 972 591 609.
- A Beuda:
 - Mas Salvanera, tel. 972 590 975 (turisme rural).
 - Manso Carles, tel. 607 276 093 (turisme rural)
 - Can Maholà, tel. 972 590 162 (turisme rural).
 - Can Felicià, tel. 972 590 523 (turisme rural).
- A Sant Ferriol:
 - Hotel restaurant SPA Sant Ferriol, 972 590 532.
 - Can Güell Hotel Resort, tel 972 591 900
 - Mas Campolier, tel. 972 190 263 (turisme rural)
 - Mas Pitre, tel. 972 190 237 (turisme rural)
 - Can Jou de la Miana, tel. 972 190 263 (turisme rural).
 - La Rectoria de la Miana, tel. 972 190 190 (turisme rural).
- A Maià de Montcal:
 - Càmping i apartaments Masia Can Coromines, tel. 972 591 108

Itinerari 1

La llera del riu Fluvià

Pla de la Margenera i Ronda Fluvial de Besalú

Fitxa tècnica

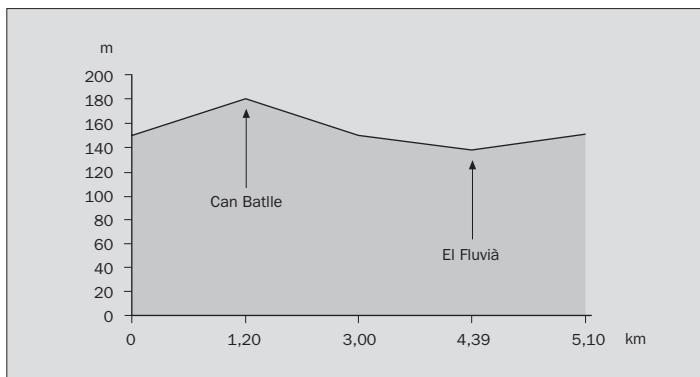
- Dificultat tècnica: Baixa.
- Dificultat física: Baixa.
- Ciclabilitat: 100%.
- Recorregut: 5 km.
- Cota més alta: Casa de Can Batlle, 185 m.
- Desnivell acumulat: 45 m.
- Horari aproximat: 15-20'.
- Aigua: Besalú.
- Època ideal: Tot l'any.
- Cartografia recomanada: *Garrotxa - Zona Volcànica Parc Natural* 1:25.000 (editorial Alpina).

Descripció de l'itinerari

Itinerari ideal per fer amb nens i en família. També per fer sèries com a rodatge previ abans de dur a terme qualsevol itinerari d'aquesta guia.

Passem per la casa de pagès de Can Batlle i voregem els seus camps de conreu, els horts de Besalú i el riu Fluvià per la Ronda Fluvial. Arribats al poble, podem observar la muralla, l'antic hospital de Sant Julià i el monestir de Sant Pere.

Contrasta el bullici urbà d'un diumenge al poble amb la tranquil·litat dels afores de Besalú.

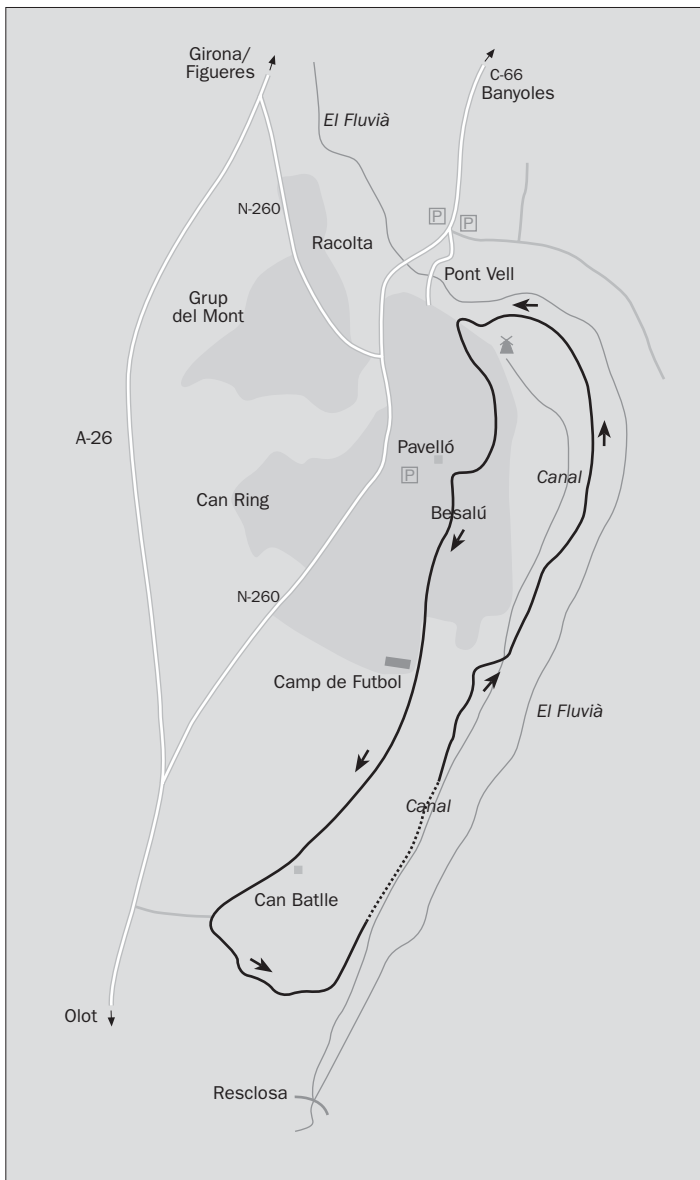
Libre de ruta

- 0,00 km 0,00** Pavelló Municipal. Sortim en direcció oest pel carrer principal, passem entre uns pisos a la dreta i la placeta i la Pedra d'en Cambó a l'esquerra.
- 0,30 km 0,30** Illeta amb una olivera. Seguim recte.
- 0,45 km 0,75** Stop. Seguim recte. Deixem a la dreta el Camp de Futbol de Besalú.
- 0,45 km 1,20** Casa de Can Batlle i punt més alt del recorregut. Continuem per la pista asfaltada.
- 0,32 km 1,52** Deixem l'asfalt per una pista a l'esquerra just en un revolt. La pista va vorejant uns camps de conreu i s'acaba convertint en camí. Precaució, sobretot si aneu amb nens, en el tram més estret del camí: hi ha un marge que cau sobre el canal del riu Fluvià.
- 1,31 km 2,83** Arribem al primer carrer del poble. Continuem recte.
- 0,18 km 3,01** Girem a la dreta per un camí que baixa al riu tot travessant el canal de rec del Fluvià.
- 0,20 km 3,21** Travessat el canal, agafem la pista de l'esquerra.
- 0,24 km 3,45** Seguim recte per la pista de la Ronda Fluvial.
- 0,94 km 4,39** Just abans d'una petita placeta amb bancs i taules, agafem un camí a l'esquerra. A la nostra esquerra podem veure el Jardí de la Ratafia. Ens dirigim a la dreta cap a la muralla.
- 0,10 km 4,49** Muralla. Anem a la dreta. Podem veure en unes plaques a la muralla fins on arribà el nivell del riu Flu-

La Ronda Fluvial.

vià en dues crescudes sobtades el 12 d'octubre de 1907 i el 17 d'octubre de 1940. Passem pel Portal dels Horts.

0,10 km 4,59 A la nostra dreta, l'antic hospital de Sant Julià i a l'esquerra el monestir de Sant Pere. Ens dirigim a l'esquerra tot passant el prat de Sant Pere, el carrer d'Olot i sempre tot recte fins al Pavelló Municipal.

0,51 km 5,10 Pavelló Municipal.

Entrada a l'ermita troglodítica de Sant Miquel de la Roca.

